

Toespraak door Gerard Beverdam bij de uitreiking van de Anne
Vondelingprijs, 22 maart 2023

Dertig jaar geleden waren SGP, GPV en RPF nog drie buitenissige Kamerfracties die door de meeste media gemakshalve als “klein-rechts” werden aangeduid. Je moest ze even noemen in de marge van de verkiezingsuitslagen, maar verder deden ze er eigenlijk niet toe. Een beetje vreemde en vrome, maar verder wel vredelievende mensen. En natuurlijk kreeg dan eens SGP-leider Bas van der Vlies als staatsrechtelijk geweten van de Tweede Kamer een aai over zijn bol, en dan weer eens GPV-voorman Gert Schutte.

Ook RPF-aanvoerder Meindert Leerling was zo'n boegbeeld van “klein-rechts”. Maar ook hij was voor de buitenwereld moeilijk te doorgronden, want Leerling was tevens een groot kenner van het zaterdagvoetbal, en bij zijn overlijden riep de NOS in herinnering dat hij in zijn vroegere werk als journalist nog Europacup-wedstrijden had verslaan - maar niet op zondag natuurlijk.

Deze iconen van “klein-rechts” overleden alledrie in een periode van ruim een halfjaar, in 2021 en 2022. Ik heb Bas van der Vlies nog een paar jaar meegemaakt hier in Den Haag, een feit dat je er hardhandig aan herinnert hoe je voor je gevoel nog een jonge journalist bent, maar intussen al over zó veel hebt geschreven.

Bij het Nederlands Dagblad werken was nooit een doel voor mij. Ik groeide op in Rijssen, een orthodox-protestantse enclave in Twente, en werd aanvankelijk vooral gegrepen door de regionale journalistiek. Het Nederlands Dagblad kwam als een tussendoortje op mijn pad. Een tussendoortje dat komende zomer de 23 jaar aantikt. Er zijn mensen in de zaal die u precies kunnen vertellen hoe dat destijds is gegaan; het is een mooi verhaal voor bij de borrel.

De tijden zijn intussen nogal veranderd. Wat vroeger in één adem als “klein-rechts” werd aangeduid - dat gebeurde ook nog toen al duidelijk was dat die term geen recht deed aan de afzonderlijke partijen - zit nu óf te regeren óf constructief te gedogen. En het CDA, een partij waar óók veel christenen politiek onderdak vinden, moet misschien maar blij zijn dat de term ‘klein-rechts’ is uitgefaseerd...

Ook bij het Nederlands Dagblad zijn de tijden allang veranderd. Wat lang geleden een krant was voor een typische niche b́innen christelijk Nederland, heeft haar vleugels uitgeslagen.

In zekere zin begon dat al bij de naamsverandering in 1968, toen voor het eerst de titel Nederlands Dagblad werd gevoerd. Daar sprak ook ambitie uit, niet om per se groot te willen groeien, maar om de eigen boodschap aan een breder publiek - liefst aan het hele Nederlandse volk - bekend te maken. Redacteur Arend Basoski schreef bij de naamswisseling in 1968 dat het Nederlands Dagblad - ik citeer - 'het wereldnieuws ziet in het licht van de grote morgen die reeds schemert aan de wereldeinder'.

Dat is een prachtige zin, nogal massief geformuleerd maar tegelijk hoopvol. Want of je nu gelooft of niet, wie vandaag de dag het wereldtoneel overziet, moet toch wel hopen op een morgen die een ommekeer ten goede brengt. Het is die hoop, die de makers en veel lezers van het Nederlands Dagblad blijft verbinden: de hoop op een betere dag, op gerechtigheid, op genade, op vrede. Daarin stug blijven geloven, dát is wat we proberen. Met vallen en opstaan, maar met de overtuiging dat die boodschap de moeite waard is.

Onze lezerskring begrenzen we niet. Geregeld krijgen we signalen dat ook mensen van buiten de christelijke doelgroep onze journalistiek waarderen. Want laten we daar verder niet ingewikkeld over doen: het Nederlands Dagblad is in de eerste plaats gewoon een krant, of zo u wilt: een nieuwsmerk. Met een eigen kleur, zoals zo veel kranten

hebben, met als belangrijkste missie om lezers te informeren over wat er in de wereld gebeurt én die gebeurtenissen van goede duiding te voorzien.

Daarbij hanteren we speerpunten: ons hart klopt sneller als het om recht en gerechtigheid gaat, als we een stem kunnen geven aan mensen die zelf geen stem hebben, als we kunnen opkomen voor wat kwetsbaar is én als we onze lezers kunnen laten meegenieten van al het goede dat er op deze aarde gelukkig ook is.

De Anne Vondelingprijs is een prijs voor nieuwe inzichten en heldere analyses over de politiek. Ik vind natuurlijk alle complimenten mooi, maar zeker de notering dat je altijd wel iets opsteekt van mijn bijdragen. Want dát is wat je wil met een analyse: mensen bij de hand nemen, ze iets uitleggen wat ingewikkeld kan zijn, en ze soms ook een nieuw perspectief aanreiken. Eén ding is daarbij voor mij heel belangrijk: het besef dat - hoeveel zorgen je er ook over kunt hebben - er geen alternatief is voor de democratische rechtsstaat. Ja, eigenrichting of een burgeroorlog.

Dat ik ook christelijke politici voluit aanspreek in mijn analyses, levert volgens de jury een frisse en soms verrassende kijk op. Dat vond ik wel een intrigerende constatering, waar misschien ook iets van verbazing uit spreekt. Verbazing die historisch gezien enigszins verklaarbaar is. Ooit zat de hoofdredacteur van het Nederlands Dagblad tegelijkertijd in de Tweede Kamer. Ook die tijden zijn gelukkig voorbij, waarmee ik overigens niets negatiefs wil zeggen over dat verleden.

Ik ben blij dat het Nederlands Dagblad staat waar we nu zijn. De politiek moet kritisch worden gevolgd, en dat geldt in het bijzonder voor wie regeringsverantwoordelijkheid draagt of tegen de macht aanschurkt. Christelijke journalistiek moet daarom niet de slippendrager, maar de luis in de pels van de politiek zijn - en dus ook zeker van de christelijke

politiek. Christelijke journalistiek kan in een ontzuilde wereld alleen krachtig zijn door tegelijk betrokken én onafhankelijk te zijn.

Het is zeer terecht dat vandaag ook de regionale journalistiek wordt geprezen.

Want in de regio, daar gebeurt het zéker. Als jonge redacteur werkte ik een jaar voor het Gelders Dagblad, nu De Stentor. Nooit zal ik die avond vergeten dat de gemeenteraad van Epe stemde voor het sluiten van twee schooltjes in buurtschappen. Nadat het besluit gevallen was, verschenen er naast mij - ik zat in een klein persvak - mannen met grote boodschappentassen. Die zaten vol eieren, die ze allemaal kapot smeten in de raadszaal. Ik zie - het zal in het voorjaar van 2000 geweest zijn - de burgemeester en wethouders nog onder de collegetafel zitten. Ik sloeg het gaande, korte tijd als aan de grond genageld. Ik voelde toen in volle omvang de impact van waar ik een winter lang over had geschreven.

Je zou kunnen zeggen dat het een voorproefje was van wat we nu zien: grote groepen burgers die zich door de politiek onbegrepen voelen, bijvoorbeeld doordat zekerheden - of dat nu hun buurtschooltje, hun landbouwbedrijf of hun veilige huis in Groningen is - onzekerheden zijn geworden.

Voortgedreven door profileringsdrang lijken veel partijen niet meer in staat om echt verbinding te zoeken. We zien het deze dagen volop. Maar vasthouden aan het eigen gelijk wordt - vrees ik - smoren in het eigen gelijk. De onvrede over de politiek en de tweedeling in de samenleving zullen er alleen maar groter door worden.

Wat voor politici en bestuurders heel logisch lijkt, kan voor andere mensen helemaal níet logisch zijn. Als politiek verslaggever moet je daarom voor jezelf organiseren dat je voortdurend mensen spreekt die de politiek van een grote afstand - liefst ook geografisch - bekijken, en er hun ongezouten mening over geven. Dat is voor mij ook altijd reden

geweest om niet-Randstedeling te blijven. De omgekeerde vlaggen hingen volop bij mij in de buurt, hoezeer ik ook moeite blijf houden met dit symbool.

Ik ben in de afgelopen vijftien jaar als Haags verslaggever van twee dingen overtuigd geraakt: dat we als Nederlands Dagblad niet te veel mee moeten doen met kluitjesvoetbal, en dat je als politiek verslaggever wel vaak in Den Haag moet zijn, maar tegelijk ook zo veel mogelijk moet wegblijven uit de Haagse bubbel. Ik ben niet cynisch over de politiek; daar moet je - zeker als journalist - altijd voor waken. Maar ik geniet er stiekem van als ik politici bezig zie die niet opgaan in het spel, maar die - soms ook in stilte - dingen régelen: die beseffen dat de politiek om de levens van mensen draait - en niet andersom.

Dank u wel.